FIŞA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituţia de învăţământ superior	Universitatea Babeş-Bolyai, Cluj-Napoca
1.2 Facultatea	Facultatea de Teologie Greco-Catolică
1.3 Departamentul	Departamentul Blaj
1.4 Domeniul de studii	Teologie
1.5 Ciclul de studii	Licenţă
1.6 Programul de studiu / Calificarea	Teologie greco-catolică pastorală (la Blaj) / Licențiat în teologie

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei				KT0036 **Teologie Ecumenică**			
2.2 Titularul activităţilor de curs				Lect. univ. dr. pr. Anton RUS			
2.3 Titularul activităţilor de seminar				Lect. univ. dr. pr. Anton RUS / Pr. Florian GUŢIU			
2.4 Anul de studiu	III	2.5 Semestrul	II	2.6. Tipul de evaluare	VP	2.7 Regimul disciplinei	DF

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităţilor didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	3	Din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar/laborator	1
3.4 Total ore din planul de învăţământ	42	Din care: 3.5 curs	28	3.6 seminar/laborator	14

Distribuţia fondului de timp:	ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie şi notiţe	20
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate şi pe teren	10
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii şi eseuri	14
Tutoriat	3
Examinări	4
Alte activităţi: elaborarea unei bibliografii a contribuţiilor teologilor / autorilor greco-catolici români la domeniul ecumenic	7

3.7 Total ore studiu individual	58
3.8 Total ore pe semestru	100
3.9 Numărul de credite	4

4. Precondiţii (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	• Nu este cazul
4.2 de competenţe	• Nu este cazul

5. Condiţii (acolo unde este cazul)

5.1 De desfăşurare a cursului	• Prezenţa la prelegeri
5.2 De desfăşurare a seminarului/laboratorului	• Prezenţa şi intervenţiile la seminar, preluarea temei de seminar, elaborarea şi susţinerea seminarului; predarea la timpul stabilit

6. Competenţele specifice acumulate

Competenţe profesionale	În urma studierii acestei discipline, studentul trebuie să poată: • Să însuşească, să cunoască, să înţeleagă şi să utilizeze principiile, mijloacele, metodele, procedeele şi conceptele-limbajul-terminologia specifice Teologie Ecumenice; • Să explice, să interpreteze, să aplice şi să rezolve probleme din domeniul teologiei ecumenice; • Să dezvolte o reflecţie critică şi constructivă în interiorul domeniului; • Să fie creativ şi inovativ în domeniul teologiei ecumenice; • Să poată aborda la nivel de discuţii realităţile circumscrise teologiei ecumenice; • Să sesizeze importanţa ecumenismului în viaţa Bisericii; • Să poată prezenta elementele fundamentale ale învăţăturii Bisericii despre ecumenism; • Să cunoască bibliografia aferentă studiului Teologiei Ecumenice.
Competenţe transversale	• Să poată integra competenţele profesionale dobândite în urma cursului cu elementele specifice celorlalte discipline sau chiar domenii de studii, în virtutea interdisciplinarităţii şi transdisciplinarităţii dintre acestea şi Teologiei Ecumenice; • Să înţeleagă modul cum celelalte confesiuni creştine percep lucrarea Spiritului Sfânt; • Să poată să gestioneze propria formare continuă personală şi profesională având ca punct de plecare cursul de Teologie Ecumenică, dobândind autonomie şi responsabilitate în procesul de evaluare a datelor noi care vor apărea în domeniu; • Să aibă capacitatea să răspundă în mod obiectiv interogativelor oamenilor timpului prezent referitoare la identitatea şi la discernerea acţiunilor ecumenice; • În servicii alternative, absolvenţii acestui curs să poată fi cooptaţi în forme suplimentare de pregătire catehetică, activităţi ecumenice etc. • Iniţierea şi conducerea inovativă, creativă şi responsabilă a unor activităţi legate de domeniul Pnevmatologiei.

7. Obiectivele disciplinei (reieşind din grila competenţelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Cursul de Teologie Ecumenică şi-a dobândit un loc necesar şi de o importanţă stringentă în cadrul cursurilor de la Facultăţile de Teologie în lumea universitară modernă: Cursul urmăreşte cunoaşterea din partea studentului a principiilor şi normelor practice ale ecumenismului catolic, lucru realizat prin parcurgerea a trei etape. În prima parte a cursului se va prezenta un scurt istoric al dezbinărilor ce au avut loc în Biserica una şi unică a lui Hristos, insistând asupra încercărilor de unire în decursul veacurilor, ca apoi să se efectueze o retrospectivă istorică a mişcărilor ecumenice moderne. Cea de-a doua parte a cursului va avea ca obiectiv cunoaşterea principiilor catolice ale ecumenismului, descrise în cele două documente magisteriale luate în dezbatere: Decretul despre ecumenism «Unitatis Redintegratio» (1964) al Conciliului Ecumenic Vatican II, şi *Îndreptar pentru aplicarea principiilor şi normelor cu privire la ecumenism* (1993). Dialogul Bisericii Catolice cu celelalte Biserici şi comunităţi ecleziale şi cunoaşterea teologiei şi vieţii religioase a acestora, inclusiv chestiuni precum colaborarea sacramentală, botezul sau căsătoriile mixte, constituie cea de-a treia parte a cursului. Spre finele cursului discursul se va restrânge la problematica ecumenismului în Biserica Greco-Catolică din România, pentru a încheia cu realizarea unei sinteze concluzive.
7.2 Obiectivele specifice	• Insuşirea, cunoaşterea, înţelegerea şi utilizarea terminologiei specifice teologiei ecumenice; • Dezvoltarea unei reflecţii critice şi constructive în interiorul domeniului; • Capacitarea studentului la abordarea la nivel de discuţii a realităţilor circumscrise teologiei ecumenice; • Sesizarea importanţei învăţăturii despre mişcarea ecumenică în viaţa Bisericii; • Cunoaşterea bibliografiei aferentă studiului Teologiei Ecumenice; • Integrarea competenţelor profesionale dobândite de prezentul curs cu elementele specifice celorlalte discipline sau chiar domenii de studii, în virtutea interdisciplinarităţii şi transdisciplinarităţii dintre acestea şi Teologia Ecumenică; • Înţelegerea modului cum celelalte confesiuni creştine percep importanţa dialogului ecumenic; • Învăţarea gestionării propriei formări continue personale şi profesionale având ca punct de plecare cursul de Teologie Ecumenică, dobândind autonomie şi responsabilitate în procesul de evaluare a datelor noi care vor apărea în domeniu.

8. Conţinuturi

8.1 Curs	**Metode de predare**	**Observaţii. Bibliografie**
CURS 1: **Introducere în Teologia Ecumenică** - Teologia Ecumenică ca disciplină - izvoarele Teologiei Ecumenice.	Prelegere / expunere, prezentare, explicaţii, exemplificări.	**Bibl**.: *Note de curs*

- scopul Teologiei Ecumenice		
CURS 2: **Istoric al dezbinărilor religioase. Istoric al mişcărilor ecumenice înainte de Conciliul Vatican II** - scurt istoric al dezbinărilor în Biserica primară - Mişcarea ecumenică în istoria modernă	Prelegere	
CURS 3. Conciliul Vatican II şi Decretul despre ecumenism «Unitatis Redintegratio» - Conciliul Vatican II şi mişcarea ecumenică - contextul religios-social	Prelegere	
CURS 4: Principiile catolice ale ecumenismului - bazele biblice ale ecumenismului - patrimoniul deplinătăţii adevărului revelat în Biserica catolică	Prelegere	
CURS 5: Exercitarea ecumenismului - dialogul ecumenic - formaţia ecumenică - cunoaşterea reciprocă - convertirea inimii şi unirea în rugăciune - colaborarea	Prelegere	
CURS 6: *Îndreptarul pentru aplicarea principiilor şi normelor cu privire la ecumenism* - scopul, destinatarii şi structura *Îndreptarului* - contextul religios		
CURS 7: Biserica şi unitatea ei în planul lui Dumnezeu - Biserica lui Hristos, una şi unică	Prelegere	
CURS 8: Structuri ecumenice în Biserica Catolică - structuri diecezane, naţionale, pontificale -structuri la nivel de credincioşi, monahi etc.	Prelegere	
CURS 9: Biserici şi comunităţi despărţite de Scaunul Apostolic al Romei. În Orient – Bisericile Ortodoxe - scurt istoric al Bisericilor Ortodoxe - caracteristici teologice, dogmatice, liturgice şi canonic-disciplinare ale Bisericilor Ortodoxe	Prelegere	
CURS 10: Biserici şi comunităţi despărţite de Scaunul Apostolic al Romei. În Occident: Comunităţile protestante şi Biserica Anglicană - scurt istoric al Bisericilor Protestante - caracteristici teologice ale Bisericilor Protestante	Prelegere	
CURS 11: Sectele şi noile mişcări religioase. Consideraţii orientative. - diverse secte - noi mişcări religioase	Prelegere	
CURS 12: Comuniunea sacramentală. Botezul. Căsătoriile mixte - comuniunea sacramentală - Administrarea Botezului în context ecumenic - Căsătoriile mixte	Prelegere	
CURS 13: Bisericile Greco-Catolice (catolice de rit oriental). Documentul de la Balamnd. - scurt istoric al Bisericilor Greco-Catolice - Documentul de la Balamand	Prelegere	
CURS 14: Biserica Greco-Catolică din România şi contextul ecumenic - tradiţie şi contemporaneitate - caracteristici ale spiritualităţii greco-catolice româneşti	Prelegere	

Bibliografie

Conciliul Ecumenic Vatican II, *Decretul despre eciumenism «Unitatis Redintegratio»* (1964). [U.R.]

Consiliul Pontifical pentru Promovarea Unităţii Creştinilor, *Îndreptar pentru aplicarea principiilor şi normelor cu privire la ecumenism (1993),* Ed. Presa Bună, Iaşi, 2001. [INDREPTAR]

Ioan Paul II, Scrisoarea enciclică *Ut unum sint,* (Roma, 25 mai, 1995), ed. I, Ed. ARCB, Bucureşti, 1995; ed- a II-a, Ed. Presa bună, Iaşi 2010, col. «Documente» Nr. 71; şi în Ioan Paul al II-lea, *Enciclice*, coord. Mgr. Vladimir Petercă, prefaţă Ioan Robu, arhiepiscop mitropolit de Bucureşti, traduceri de: Larisa Balbuzan, Iulia Cojocariu şi Wilhelm Dancă, Ed. Arhiepiscopiei Romano-Catolice, Bucureşti, 2008, pp. 695-756; accesibilă pe www.ercis.ro şi http://paxlaur.com/2011/01/23/ut-unum-sint-scrisoarea-enciclica-a-sfantului-parinte-ioan-paul-al-ii-lea/

Conferinţa Bisericilor Europene, Consiliul Conferinţei Episcopilor Europeni, *Charta oecumenica. Linii directoare pentru cooperarea crescândă dintre Bisericile din Europa (Strasbourg, 22 aprilie 2001),* Ed. Presa Bună, Iaşi, 2003, colecţia Documente nr. 32.

Consiliul Pontifical pentru Comunicaţii Sociale, *Criterii de colaborare ecumenică şi interreligioasă în domeniul*

comunicaţiilor sociale (Vatican, 1989), Ed. Presa Bună, Iaşi, 2004, colecţia Documente nr. 39.
BÂRLEA, Octavian, *Ecumenism românesc,* în «Bună Vestire», Roma, an. XII, nr. 4, oct.-dec. 1973, pp. 1-46 (şi Extras, Tip. Poliglotă Gregoriana, Roma)
Câteva consideraţii asupra Documentului de la Balamand (23 iunie 1993).
Vizita Apostolică a lui Ioan Paul al II-lea în România, 7-8-9 mai 1999, Ed. L'Osservatore Romano.

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	**Observaţii. Bibliografie**
S. 1: Prezentarea temelor, a modului de desfăşurare şi a metodologiei seminarului de Teologie ecumenică. Indicarea principalelor repere bibliografice pentru fiecare temă.	Prezentare, explicaţii, aplicaţii, dezbateri, discuţii dirijate, discuţii în grupe, grupuri de lucru, discuţii libere, dialog, analize, studii de caz	Studentul se documentează şi lucrează independent. DUMEA, Claudiu, *Religii, Biserici, secte,* Ed. Sapientia, Iaşi, 2002. FARRUGIA, Eduard S.J., coord., *Dicţionarul Enciclopedic al Răsăritului Creştin*, traducere din italiană de Adrian Popescu, Ed. Galaxia Gutenberg, Târgu Lăpuş, 2005.
S. 2: Biserica Anglicană	Prezentare şi dezbateri	
S. 3. Bisericile Ortodoxe	Prezentare şi dezbateri	
S. 4: Biserica Luterană	Prezentare şi dezbateri	
S. 5: Biserica Calvină / Reformată	Prezentare şi dezbateri	
S. 6: Biserica Melchită	Prezentare şi dezbateri	
S. 7: Biserica Etiopeană sau Abisiniană	Prezentare şi dezbateri	
S. 8: Biserica Coptă	Prezentare şi dezbateri	
S. 9: Biserica Maronită	Prezentare şi dezbateri	
S. 10: Biserica Armeană	Prezentare şi dezbateri	
S. 11: Biserica Siriană sau Iacobită	Prezentare şi dezbateri	
S. 12: Biserica Asiriană sau Nestoriană	Prezentare şi dezbateri	
S. 13: Bisericile Greco-Catolice Unite cu Roma	Prezentare şi dezbateri	
S. 14: Concluzii, rezumat, evaluarea seminarului;		

Bibliografie

ANDRUŢOS, Hr., *Simbolica*, trad. de Patriarhul Iustin, Ed. Anastasia, Bucureşti, 2003.
BĂDILIŢĂ, Cristian, VEREŞ, Otniel, *Biserici, secte, erezii?Dialoguri fără prejudecăţi despre marile tradiţii creştine,* Ed. Vremea, 2011.
CIUBOTARU, Daniil, *Puncte de apropiere între catolicism şi ortodoxie,* Tip. Seminarului, Blaj, 1945, 120 p. (ed. II-a, Ed. Unitas, Cluj-Napoca, 1999, 102 p.).
Arhim. BONTEANU, Teodosie, *O Turmă şi un Păstor. Problema împăcării Bisericii de Răsărit cu Biserica de Apus,* Cluj, 1937, 510 p., ediţia a II-a, revăzută şi actualizată, Ed. Unitas, Cluj-Napoca, 1997, 352 p.;
DUMEA, Claudiu, *Religii, Biserici, secte,* Ed. Sapientia, Iaşi, 2002.
FARRUGIA, Eduard S.J., coord., *Dicţionarul Enciclopedic al Răsăritului Creştin*, traducere din italiană de Adrian Popescu, Ed. Galaxia Gutenberg, Târgu Lăpuş, 2005.
GEORGE, Timothy, *Teologia Reformatorilor,* Ed. Institutului Biblic „Emanuel" din Oradea, Oradea, 1998.
HIMCINSCHI, Mihai, *Misiune şi dialog.Ontologia misionară a Bisericii din perspectiva dialogului interreligios*, Ed. Reîntregirea, Alba Iulia, 2003.
L'unita multiforme. Oriente e occidente nella riflessione di Giovanni Paolo II (ed. Cesare Alzatti), Milano, 1991.
MADEY, John, *Ecumenism, Ecumenical Movement and Eastern Churches,* 1987.
MESIAN, Alexandru PS, *Ecumenismul, drumul spre unitatea creştină,* Editura Surorilor Lauretane, Baia Mare, 2012.
MIHĂIŢĂ, Nifon, *Misiologie creştină*, Bucureşti 2005
MITROFAN, Ioan, *Amintiri care ne dor,* Ed. Buna Vestire, Blaj, 2002.
ROBERSON, Ronald, *Bisericile Creştine Răsăritene. O scurtă prezentare,* Ed. Sapientia, Iaşi, 2004.
SUTTNER, Ernst Christoph, *Schismele: ceea ce separă şi ceea ce nu separă de Biserică,* Ed. Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2006, 167 p.
YANNARAS, Christos, *Adevărul şi unitatea Bisericii,* trad. din limba greacă de Ierom. Ignatie (Ilie) Trif şi Uliniuc Ionuţ Dumitru, Ed. Sophia, Bucureşti, 2009.
Conferenza Episcopale Italia (CEI), Ufficio Nazionale per l'ecumenismo e il dialogo interreligioso, Ufficio nazionale per i problemi giuridici della CEI, *Vademecum per la pastorale delle parrocchie cattoliche verso gli orientali non cattolici*, EdB, 2010, Collezione Documenti Chiese locali nr. 151, 23 p.
Cf. http://www.chiesacattolica.it/cci_new/documenti_cei/2010-12/01-3/Vademecum%20orient_non_catt.pdf
http://www.crestinortodox.ro/dogmatica/maica-domnului/
Colectia revistei «Pax et Unitas». Revista ecumenica si de dialog interreligios, Ed. Serafica, Roman.
Manuale de Teologie Ecumenică catolice.
Manuale de Misiologie ortodoxe.

9. Coroborarea conţinuturilor disciplinei cu aşteptările reprezentanţilor comunităţii epistemice, asociaţiilor profesionale şi angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- Conţinuturile disciplinei sunt coroborate cu aşteptările comunităţii epistemice, asociaţiilor profesionale şi angajatori din domeniul programului.
- Conţinuturile disciplinei răspund exigenţelor parohiei, fişei postului de muncă din domeniul bisericesc, educativ, caritativ, catehetic sau formativ şi voluntariat.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Însuşirea conţinuturilor	Examen oral final	50 %
	Materialul din conţinutul căruia vor fi formulate întrebările de pe biletele de la examenul oral final de la sfârşit de semestru va fi comunicat de cadrele didactice.	Metoda Procedura examinării: - studentul care nu va avea nici măcar o prezenţă la cursuri nu va fi primit în examen. - intrarea la examen va fi în ordine alfabetică. - vor fi înăuntru întotdeauna cel puţin doi studenţi; odată cu ieşirea de la examen a unui student, un altul va intra, va extrage un bilet de examen, va avea la dispoziţie 10 minute pentru pregătirea răspunsului şi notarea ideilor pe o coală pregătită dinainte, şi 15 minute pentru răspunsul oral. - subiectul extras nu se poate schimba.	
10.5 Seminar/ laborator	Participarea activă la dezbateri şi Elaborarea lucrării scrise	Evaluarea participării active la dezbateri şi Evaluarea lucrării scrise	50 %
	Pentru a fi luată în considerare nota de la seminar este necesară obţinerea notei de trecere la examenul oral final de la sfârşit de semestru.	Prezentarea la examenul final este condiţionată de întocmirea elaboratului de seminar, pe temele propuse de titularul cursului, dar şi de predarea acestuia titularului de curs - în format electronic pe e-mail (pgflorian@yahoo.it) scris cu diacritice (ă, â, î, ţ, ş), - înainte de prezentarea la examenul final.	
10.6 Standard minim de performanţă			
• Însuşirea materialului de învăţat. • Probarea dezvoltării competenţelor specifice acumulate (profesionale, transversale). • Finalizarea lucrării de seminar. • Obţinerea a minimum 5 puncte: 1 din oficiu, 4 puncte la curs + seminar.			

Data completării — Semnătura titularului de curs — Semnătura titularului de seminar

01.10.2018

Data avizării în departament — Semnătura directorului de departament

01.10.2018